

הצוידים

המשפטים הגיש הצעה כזאת, משמע שהוא סבור שכך צריך להיות. שכך דורשים כללי הגנינות והסדר הציבורי הטוב. **אם כן, כיצד הפרה המישטרה עצמה את הכללים האלה?**

עד כמה שידוע לי, לא נערכה מעולם האונת-סתר בלישכה של שופט.

עד כמה שידוע לי, גם לא הגישה המישטרה כמעט מעולם לבית-המשפט, במישפט שלא נגע לריגול, הקלטה שנערכה בחשאי במשרדו או בביתו של נאשם כלשהו (להבדיל מהקלטה חשאית שנערכה בכלא).

כלומר: דווקא במישפט זה יצאה המישטרה מגדרה, ואחזה באמצעים בלתי-מקובלים ל"גמרי, כדי להשיג הרשעה.

זה מוזר. זה כבר פתח פתח לחיטות (בלתי-מוצדקות, אני מקווה) כאילו החליטה המישטרה לחסל את השופט מלחי בכל מחיר, מפני שהוא היה עצמאי מדי על כס המישפט ו"דפקי" לא פעם את נציגי המישטרה.

לחישות כאלה, המחשירות את נציגי השלטון בנסיון לפגוע בעצמאות מערכת-השופט, הן מזיקות ביותר. אסור היה לתת להן פתחון-פה.

★ ★ ★

את ועוד. ההקלטות בוצעו באמצעות הגברת סופר. אותה שלחה המישטרה ללישכתו של השופט מלחי, כדי להקליט את דבריו ולשדרם לגיידת שחיכתה בחוץ.

עד אותו הרגע היתה הגברת סופר עדה רגילה. המישטרה החליטה — בצדק — שאת עדותה יש להניח בפני השופטים, כדי שאלה יחליטו בעצמם אם לתת בה אמון או לאו.

אך באותו רגע הפכה הגברת סופר לסוכנת של המישטרה, לשומרת-עוד.

המישטרה שוב לא התייחסה אליה כאל מתלוננת רגילה, אלא כאל מכשיר של התביעה כדי להשיג בכל מחיר הרשעה של השופט מלחי.

זהו נוהל מפוקפק בכל מיקרה, קל וחומר במיקרה כה מיוחד כמו תלונתה של הגברת סופר.

★ ★ ★

ל הפרשה המוזרה של ההקלטות יש להוסיף שורה של נוהלים גומלים ומשונים אחרים, שכבר נתגלו במהלך המישפט עד כה.

למשל:

● חוקרי המישטרה, אנשי הדרג הגבוה של המטה הארצי, לא טרחו למלא אחרי הוראה המחייבת כל סמל-חקירות קטן: לנהל "יומן פעולות החקירה". כך אין לדעת מי עשה מה ומתי.

● עדויות חשובות ביותר שנבנו בתיק זה לא נרשמו בו במקום, או לא נרשמו כלל.

● כך לא נרשמה עדותו של העד ונקארט לגבי חלקו של "רומק" בפרשה זו, אלא אחרי שרומק מת. המתים לא יכחישו.

● הנסיבות, בהן הטילה המישטרה על הגבי רת סופר לבצע את ההקלטה התמוהה בלישכת השופט, נרשמו רק אחרי זמן רב — וזאת בלי ציון תאריך הרישום.

● באותה צורה מוזרה, אחרי זמן רב, נרשם הדו"ח על ביצוע הקלטה זו עצמה.

● שיחה מוזרה, בה הועלה הרעיון להציע לשופט מלחי להתפטר בשקט ולהפסיק את החקירה, לא נרשמה כלל, והדבר הוסף לתיק רק אחרי שעד אחר הזכיר זאת כעבור כמה חודשים.

אם נקח כחשבון כי חקירה זו נוחלה בדרג העליון והמרכזי של המישטרה, תוך התייעצות מתמדת עם משרדי-המשפטים (כפי שיש לי הניח), הרי כל זה מטיל עליה אור מוזר ביותר.

★ ★ ★

יני יודע אם השופט מלחי לקח או לא לקח שוחד. השופטים שהם אנשי-משפט מקצועיים — והם בלבד — יצטרכו להחליט על כך. הדברים שהזכרתי כאן לא ישפיעו על החלטת המישפטים.

אבל הם צריכים להשפיע על גישתנו לנושא ציבורי החורג בהרבה מעבר לתחומי מישפט זה: השיטות הנהוגות במישטרה.

לכן יש להעלותם בכל החומרה הראויה להם כבר עכשיו. כל עוד הדברים טריים ורעננים בתודעת הציבור. אנחנו רוצים במשטרה יעילה, שתביא לגילוי האמת.

אך איננו רוצים במישטרה יותר מדי יעילה, הרוצה להביא להרשעת כל חשוד, בכל מחיר, ובכל האמצעים.

תפקידה הוא לעשות את הכל להרשעת הנאשם?

לנאשם יש סניגור, שמתפקידו להגן עליו בכל האמצעים, כדי להשיג את זיכויו בדין. האם לתובע הכללי, נציג המדינה, יש תפקיד הפוך?

האם מישפט פלילי הוא מעין תחרות-איגורף, בה מנסה המתאגרף א' (נציג המדינה) להנחיל בכל מחיר נוקי-אחט למתאגרף ב' (הנאשם), ובה מחליט השופט רק מי משני הספורטאים הוא החזק והיעיל יותר?

דומני שתפיסה זו פסולה מעיקרה. כי לא ייתכן כלל שוויון בין התביעה הכללית והמישי-טרה, אשר לרשותם עומרים המנגנון והכלים והתקציבים העצומים של המדינה, לבין הנאי-שם ופניגוריו, החסרים אמצעים כאלה.

לכן צריכים נציגי התביעה להתאפק, להגביל את עצמם, לשמור בקדנות על כללים של הגינות. הם צריכים להתגאות

דברים מוזרים מתגלים במשפטו של השופט אליעזר מלחי. דברים שאי-אפשר לעבור עליהם בשתיקה, גם כאשר המישפט עודנו בעיצומו, ושארין כחונתם, כמובן, להשפיע על תוצאותיו.

לא נביע כאן דיעה אם השופט מלחי אשם או זכאי. זאת יצטרכו להחליט שופטיו — ואיני מקנא בהם.

גם לא נביע כאן דיעה אם מיבנה ההוכחות של התביעה משכנע או לאו — זה יוכרע בפסקי-הדין.

אבל כאזרח וכחברי-כנסת חייב אני להביע תמיחה עמוקה על צורת ניהול החקירה מטעם המישטרה, כדי שלא תיהפך לשיטה בחקירות אחרות.

★ ★ ★

איך היתה התביעה הכללית צריכה לנהוג במיקרה אצדוין כזה, שהוא מיוחד-במינו בתולדות המשפט הישראלי?

עורכת-הדין יונה סופר העלתה האשמה חמורה ביותר כלפי שופט ותיק ומכובד.

לא היתה זאת הפעם הראשונה שהגברת סופר השמיעה טענות חמורות מאד נגד אנשים מוכיבים מאד.

להיפך, זוהי תופעה חוזרת, כמעט קבועה, בדרך-חייה רבת-העלילות.

מי שמתעמק בחיי הגברת סופר — שהיא אשה אינטלי-גנטית ומעניינת מאד — ימצא שכל כמה שנים הסתבכה ביחסי אהבה-שינאה עם אישיות נכבדה, ובכל פעם נסתיימו יחסים אלה בהאשמות חמורות מצידה. נוצר הרושם כאילו כל הפרשות האלה אינן אלא תחליף והמשך לפרשה היסודית של חייה: יחסי האהבה-השינאה אל אביה, שנזח אותה בילדותה, ושכלפיו השמיעה האשמות מזועזעות.

ייתכן שהתביעה הכללית היתה מתעלמת מפרשת-האשמות נוספת של הגברת סופר, אילו נגעו הדברים לאדם רגיל. אך מכיוון שהפעם הואשם שופט, והטענות כללו האשמה כה מחרידה כמו קבלת שוחד, החליט היועץ המשפטי לערוך חקירה רצינית.

היתה זאת החלטה נכונה בתחלט. אפור היה ליצור את הרושם כאילו משרדי-המשפטים מגן על חשוד מפני שהוא שוכט. הדבר היה פותח פה לרינונים.

לכן נמסר העניין למשטרה. עד כאן הכל סביר וסדיר.

★ ★ ★

ה היתה המישטרה צריכה לעשות? הוטל עליה לנהל חקירה, והיא היתה צריכה לנהל חקירה.

תפקידה היה לאחוז באמצעים המקובלים כדי לברר את האמת.

כלומר: היה עליה לגבות עדות מכל הנוגעים בדבר, לאסוף את כל העובדות וההוכחות-לכאורה שיכלה לשים עליהן יד, ולהעבירן לידי היועץ המשפטי.

ועל היועץ המשפטי היה לשקול את התיק, ובמיקרה של ספק קל שבקלים לרעת החשוד היה צריך להעמידו לדין.

הוא היה צריך להגיד לשופטים: רבותי, אלה ההוכחות שאספנו. החליטו-נא אתם אם הן מספיקות להרשעת הנאשם.

זוהי הדרך הנאותה בכל מיקרה, ועל אחת כמה וכמה במיקרה עדין כזה.

אך העניינים התנהלו בצורה שונה לגמרי. מתקבל הרושם כי קציני המישטרה לא הסתפקו בתפקידם לברר את האמת.

הם פעלו כאילו תפקידם הוא להביא להרשי-עת השופט מלחי בכל מחיר, בכל האמצעים.

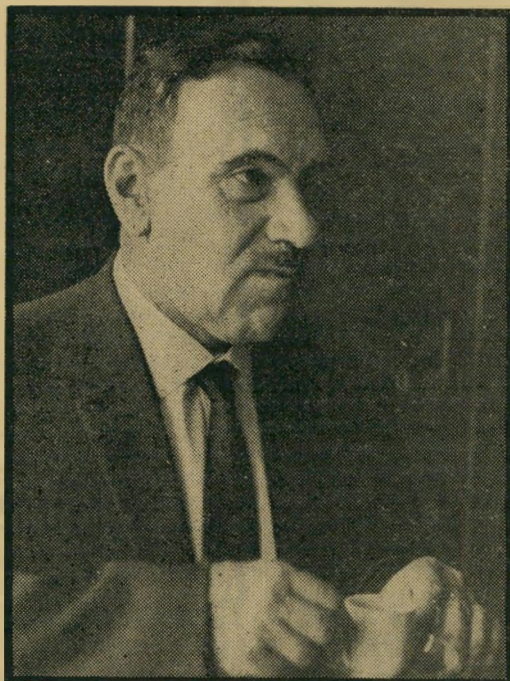
★ ★ ★

אן מתעוררת שאלה עקרונית, היפה גם לכל מישפט פלילי אחר בשיטה המישפטית שלנו:

מהו, בעצם, תפקידה של התביעה הכללית, ובעיקר של המישטרה?

האם היא צד במישפט, או נציגת המדינה?

האם תפקידה הוא להביא לבידור האמת, גם אם האמת היא לטובת הנאשם — או שמא

השופט מלחי: האם הכל כשר?

במיספר המישפטים שבהם עזרו גלות את האמת, תהא כאשר תהא, ולא במיספר המשפטים שבהם השיגו הרשעות. **הם צריכים להישמר מן האמביציה (הטבי עית בשלעצמה) לנצח בכל מחיר. יצריה-ציידי אינו נאה לרודפי אמת וצדק.**

★ ★ ★

לפי מה הדברים אמורים? כמה חרטה החקירה בפרשת השופט מלחי מן הנוהגים והנהגים הרגילים של חקירה מישטרית?

קודם כל בפרשת ההקלטות.

הקלטת שיחה טלפונית בלי ידיעת שני המשותחים היא, כנראה, מעשה בלתי-חוקי. לפי החוק הקיים, מסתבר שהיא טעונה אישור מראש מטעם שרהדואר. שום הרשאה כזאת לא נדרשה ולא ניתנה.

זה היה מעשה חמור. אך חמורה עוד יותר ההקלטה החשאית שנערכה בלישכתו של השופט מלחי.

דומני ששום חוק בעל-תוקף אינו אוסר ברגע זה האונת-סתר כזאת. אך משרד-המשפטים עצמו החליט כי מצב זה הוא בלתי-נסבל, ועל כן הגיש לכנסת הצעת-חוק, האוסרת אותה בפירוש. לפי הצעה זו, שכבר עברה קריאה ראשונה, דרושה הרשאה מוקדמת של שופט לעריכת הקלטה מעין זו (במיקרה שאינו נוגע לבטחון-המדינה). אמנם, חוק זה לא נתקבל עדיין סופית. אך אם משרד-